

Vabilo k sodelovanju

»SIMBOLIKA V SLOVENSKEM LJUDSKEM STAVBARSTVU«

Prijazno vabljeni k sodelovanju v projektu, kjer mladi prepoznajo vrednote stavbne dediščine lastnega kraja in s tem krepijo lastno identiteto. Skozi projekt spoznavajo domač kraj, njegovo dediščino, ki jo kasneje spoštujejo in ohranjajo.

Glavna tema projekta je likovno okrasje v ljudskem stavbarstvu, ki se nahaja na domačijah, kozolcih, gospodarskih poslopjih, portalih vrat in ostalih kamnitih in lesenih delih stavb.

V projekt se lahko vključijo vsi mladi, od vrtca do srednje šole.

Vabljeni!

KRATEK OPIS PROJEKTA

Stavbarske tehnike naših prednikov so se prenašale iz roda v rod in so bile gradnik naše identitete. Poleg skrbne in preračunljive gradnje so slovenski stavbarji v preteklosti poseben del namenili tudi likovnemu okrasju stavb. Upoštevali so znanja likovnih prvin in harmonije. Likovno okrasje je imelo položaj na portalih in izstopajočih fasadnih elementih.

V krajih, ki so pretežno obdani z gozdom, so se razvile lesarske obrti: tesarstvo, rezbarstvo in kiparstvo. V primorskih krajinah pa se je večidel uporabljal kamen kot osnovni gradbeni material ter močno razvil kamnoseško obrt. Ena izmed najbolj prepoznanih oblik simbolov bogate dediščine stavbarstva je svarica, ki je simbol Perunovega cveta v različnih oblikah. Ime je dobila, ker naj bi svarila stare nebeške bogove, da se z bliskom in strelo izognejo domačiji. Svarico opisujejo tudi kot rozeto, ki se pojavlja največkrat na kamnitem vhodnem portalu, na ometih ali na lesenih tramovih. Med drugimi srečamo še okrasje v obliki znaka IHS, različnih oblik ornamentov in tudi kamnoseških simbolov.

Ko mladi spoznajo lastno dediščino kot vrednoto, jo spoštujejo in ohranjajo v prihodnosti. Preko projekta se proces spoznavanja dediščine prične v detajlu simbolike likovnega okrasja starih stavb. Postopoma se preko vključenosti širšega prostora nadgrajuje in vpliva na širšo javnost ter prostor kraja.

CILJI IN NAČIN IZVAJANJA PROJEKTA

Cilj naloge je, da mladi prepoznajo simboliko v svojem kraju. Da jo opazijo, jo znajo povezati s preteklostjo in jo ohranjati v prihodnosti. Pri tem lahko povežejo teme kot so:

- Digitalizacija (s telefonom jo fotografirajo in jo prenesejo v svoj računalnik)
- Posnetek simbola (ročna izmera ali s pomočjo digitalizacije)
- Likovni izraz (samostojno ustvarijo svoj simbol z uporabo različnih likovnih tehnik)
- Geografija (opišejo prostor oz. kraj)
- Zgodovina (se spoznajo z zgodovino kraja in dogodki, ki so se zgodili v tem kraju)
- Matematika (geometrijske forme)
- Opisna geometrija (natančen izris simbolike in pravilna razmerja – zlati rez).
- Slovenski jezik (pregled nesnovne dediščine na temo kamna, lesa in gradnje v preteklosti)

NAVODILA ZA IZDELAVO NALOGE

1. v svojem kraju poiščite primer simbolike na stavbah kulturne dediščine (kmetija, hiša, cerkev, kozolec...)*
2. Simbol fotografirate in ga skicirajte ter izmerite.
3. Pogovor in raziskovanje o zgodovini objekta oziroma kraja.
4. Definirajte vrsto in pomen simbola. Pri tem opišite tudi material na katerem se simbol nahaja (kamen, les, omet)
5. Na list papirja izrišite simbol (v naravni velikosti ali v pomanjšanjem merilu).
6. Če imate možnost je lahko naloga izdelana tudi v računalniškem programu (2D ali 3D tehnika).**
7. Če je simbol obarvan, upoštevajte tudi to in mu dodajte barvo.

8. Obiščite lokalnega kamnoseka, rezbarja ali tesarja in skupaj z mojstrom izdelajte repliko simbola.**
9. Mladi naj izdelajo svoj simbol preko prepoznanih in osvojenih znanj o simboliki slovenskega stavbarstva (slika, obesek, mozaik, fotografija, podstavek, turistični spominek kraja...).
10. Poročanje: udeleženci naj kritično ocenijo svoje delo in ga predstavijo v lokalnih medijih. Spodbuda in promocija postavljata kulturno dediščino na posebno mesto, kjer bo njenih lepot in vrednot deležna tudi širša javnost.

** Če se vaša lokacija nahaja v mestnem središču in nimate dostopa do stavbne dediščine, si lahko pomagate z literaturo v kateri najdete različne simbolike in projekt ustvarite po teh predlogah.*

*** Med procesom naloge, lahko tudi kakšno točko izpustite in si glede na starost vključenih prilagodite potek projekta.*

- Priloženo **prijavnico** pošljite do **23.3.2024**.
- Starši udeležencev naj podpišejo tudi priloženo **soglasje** za sodelovanje.
- **Evalvacijsko poročilo** pošljite do **25. maja 2024**, na naslov organizatorja projekta. Pošljite tudi posamezne fotografije v elektronski obliki na naslov: **mateja.kumer@sggos.si**
- V kolikor imate kakšno vprašanje v zvezi s projektom in njegovim potekom, lahko pišete na naslov: **mateja.kumer@sggos.si**.

Veselimo se sodelovanja z vami!

Ljubljana, 1. 7. 2023

Mateja Kumer
vodja Unesco projekta
na SGGOŠ.StG Ljubljana

Gvido Jager
ravnatelj